

RENE MIŠAK

OSREDNJA KNJIŽNICA SREČKA VILHARJA KOPER

rtvslo.si

Izzivi in priložnosti Knjižnice Koper med pandemijo

David Runco

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
runco@kp.sik.si

V knjižnicah vemo, da je slovenska pisana beseda ključna za razvoj številnih pismenosti, krepitev narodne zavesti in občutka pripadnosti, učenje in ustvarjalno preživljanje prostega časa. Mnogi si življenja brez branja preprosto ne moremo predstavljati, zato se je naše življenje med pandemijo dodatno spremenilo, ko smo bili tudi v knjižnicah prisiljeni zapreti svoja vrata in s tem tudi dostop do vsega knjižničnega gradiva.

V skrbi za zdravje in varnost obiskovalcev smo tudi v Knjižnici Koper pozorno sledili vladnim ukrepom za preprečitev širjenja koronavirusa, navodilom našega ustanovitelja in priporočilom Združenja splošnih knjižnic, ki nas tudi med pandemijo izjemno podpira. Tako kot večina slovenskih splošnih knjižnic smo 13. marca v skladu z navodili in priporočili Ministrstva

za kulturo RS in drugih pristojnih institucij vse enote Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper zaprli. Ob tem smo se seveda zavedali, da so v vrhuncu epidemije, ko smo se občani odgovorno zadrževali doma, da ne okužimo sebe in drugih, prav knjige lahko tiste, ki nam lepšajo dneve, nas tolažijo, predvsem pa osmišljajo vsakdan. Branje dobro vpliva na kakovost bivanja, saj dokazano zmanjšuje

Knjižničar Rene Mišak odgovarja na novinarska vprašanja, v ozadju vozilo za brezplačno dostavo knjig na dom. Prvi dnevnik, 15. 4. © MMC RTV Slovenija, Radiotelevizija Slovenija, <https://4d.rtvlo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174686191>

posledice stresa, odganja tesnobe in preganja osamljenosti. Zato smo tudi v novi stvarnosti poskušali poiskati rešitve in čim prej zagotovili nove ter varne načine izposoje in dostopa do knjižnega gradiva.

V prvem tednu zaprtosti smo vsem potencialnim uporabnikom, tudi tistim, ki bivajo zunaj meja Slovenije, ponudili možnost brezplačnega spletnega vpisa, s

tem pa tudi dostop do Virtualne knjižnice Koper, ki je za uporabnike odprta 24 ur na dan in 7 dni v tednu, dosegljiva pa je s samo nekaj kliki od varnega doma. Virtualno knjižnico smo med epidemijo pospešeno gradili in promovirali v številnih medijih. Vsem uporabnikom smo ponudili tudi pomoč pri uporabi v obliki interaktivnih spletnih tečajev, ki jih najdejo na naši spletni strani – E-Cankar, kaj porečeš? predstavi različne vire, medtem ko tečaj Encyclopedia Britannica z videoposnetki, zvočno razlago in praktičnimi vajami nauči uporabnika rokovanja s spletno enciklopedijo. Bralne nasvete smo uporabnikom nudili na leposlovnem portalu Dobreknjige.si, krizna dežurna služba pa je uporabnike knjižnice in širšo javnost sprotno obveščala o vseh spremembah našega delovanja.

Dejavnost knjižnice smo intenzivno promovirali na svoji spletni strani in družbenih omrežjih, predvsem pa v številnih medijih javnega obveščanja: o naših aktivnostih so poročali časniki Dnevnik, Primorske novice, Večer in Mladina, televizijske oddaje Prvi dnevnik (TV SLO1), Infodrom (TV SLO1), Primorska kronika (TV Koper Capodistria), TDD italijanske televizije RAI, radijske oddaje radia Val 202, Radia Koper, Radia Capodistria, Radia Capris in številni spletni mediji, kot so STA, SiOL, Regional Obala, E-kopercapodistria ipd.

Uporaba naše virtualne knjižnice se je med zaprtjem povečala za skoraj desetkrat. V zbirki Biblos smo v prvi polovici marca zaznali 151 izposojenih e-knjig, v drugi polovici meseca pa že 1.400 izposoj. In če smo pri zbirki PressReader v prvih dveh tednih marca zaznali 32 uporabnikov, 51 obiskov, 137 pregledanih časopisov in 431 prebranih člankov, smo že v drugi polovici meseca z 211 uporabniki, 404 obiski, 794 pregledanimi časopisi in 2.932 prebranimi članki doživeli skokovit porast.

A še bolj razveseljivo je, da je poraslo število novih članov. V prvih dveh tednih marca smo imeli 67 vpisov, nato je števila poskočila na več kot 1.000 spletnih vpisov. Preko Urada RS za Slovence v zamejstvu in v svetu smo o svojih aktivnostih obveščali

tudi rojake, ki bivajo v tujini, in tako pridobili dodatne uporabnike iz 23 držav zunaj Slovenije, od tega največ iz Italije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Velike Britanije in Argentine.

Posebno skrb smo namenili tudi otrokom. Med samoizolacijo smo jih povabili na spletni portal bralnega tekmovanja »Berimo z Rovko Črkolovko« (www.bralnotekmovanje.si). Tu se nam lahko pridružijo pri branju knjig, ki si jih lahko brezplačno izposodijo na portalu Biblos, pogovarjajo se lahko z vrstniki in izmenjujejo mnenja o knjigah, rešujejo interaktivne kvize in si ogledajo zanimivosti, ki smo jih skrbno pripravili prav zanje!

Berimo z Rovko Črkolovko je izviren pristop k spodbujanju branja in izboljšanju bralnih navad med petošolci in šestošolci v obliki vodenega bralnega tekmovanja, ki spodbuja medvrstniško kolegialnost, povezanost, možnost sodelovanja in timsko delo. Projekt je do sedaj prejel dve pomembni priznanji, in sicer nagrado Združenja splošnih knjižnic za najboljše projekte splošnih knjižnic 2018 in priznanje slovenske sekcije IBBY za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja.

Bralnega tekmovanja se je od prve izvedbe v šolskem letu 2016/2017 do danes udeležilo že 3.326 učencev iz 197 oddelkov, ki so skupno prebrali več kot 14.500 knjig. Učenci so razen redkih izjem vzporedno z bralnim tekmovanjem opravili tudi bralno značko. Bralno tekmovanje je seglo tudi zunaj mestnih in celo državnih meja. Pridružile so se nam namreč vse knjižnice obalno-kraškega območja, slovenske osnovne šole v Italiji prek Narodne in študijske knjižnice Trst, učenci pouka slovenskega jezika iz Banjaluke ter učenci zvezne gimnazije Celovec, načrtujemo vzpostavitev partnerstva s Slovenci na Hrvaškem in v Beogradu, presenetile so nas celo pobude za sodelovanje iz Anglije in Argentine.

Za zmago se je letos potegovalo kar 1.145 učencev, ki so ponovno navduševali s svojimi izjemnimi rezultati, interaktivni

spletni portal, oblikovan posebej za potrebe tekmovanja, pa je zaznal že več kot 292.000 ogledov. Spletna stran (bralnotekmovanje.si) omogoča sodelujočim učencem, da si lahko knjige med seboj priporočajo, se o njih pogovarjajo in izmenjujejo mnenja z vrstniki iz svoje, a tudi drugih šol. Pomembna motivacija pri branju je tudi udeležba na zaključni prireditvi z bogato kulturno-športno vsebino, na kateri otroci za svoje dosežke prejmejo priznanja, nagrade in pokale, ter nagradni izlet za zmagovalni razred. Letošnje rezultate smo razglasili 23. aprila na mednarodni dan knjige.

Kot prva knjižnica smo občanom ponudili tudi izposojanje knjižničnega gradiva z brezplačno dostavo na dom, pomembno predvsem za krepitev učnih in študijskih procesov pa tudi za starostnike in druge ranljive skupine, ki so manj vešče sodobne tehnologije in težje prenašajo socialno izolacijo. Sprva smo dostavo gradiva načrtovali dvakrat tedensko, ob torkih in četrtekih, zaradi izjemnega povpraševanja pa smo urnik razširili na vse dni v tednu. Prvi dan izvajanja novega načina izposoje smo namreč v knjižnico prejeli več kot 100 naročil, kar je bil jasen znak, da so tovrstne storitve še kako potrebne. Ravno ta naša dejavnost je doživela največjo medijsko pozornost, o njej je v svoji osrednji informativni oddaji poročala tudi nacionalna televizija <https://4d.rtvlo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174686191>.

Spletne storitve in izposojanje knjižničnega gradiva z dostavo na dom skladno s spremembami 21. člena Odloka o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji postopoma širimo s storitvami brezstične izposoje po predhodnem naročilu in z vračili knjižničnega gradiva v knjižnico. V kratkem pričakujemo nadaljnje sproščanje ukrepov, a se obenem zavedamo, da smo še daleč od vzpostavitve prvotnega stanja. Vendar v Kopru na novo stvarnost zremo z optimizmom, saj nam izkušnje kažejo, da smo se ji sposobni prilagoditi. ●